סיומא דהש"ס פה מתקאמש שנת יאם יהבנים ישמחה יהללויה ביום כ"ז אלול שנת תקפ"ז לפ"ק.

תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא שנאמר הליכות עולם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות עכ"ל. הנה ידוע דהמורים כשן קושיא בתחילתם. ע"כ מסדרי לקשר סוף הש"ס בתחלתו מאימתי קורין את שמע בערבית. וכאמור דהנה יש להקשות במאמר אליהו ז"ל א' למה קאמר כל השונה ולא כל הלומד (הגם שנכ"ע לשון הש"ס כך הוא שונה הלכות מ"מ יש להקשות למה הוא כך הלשון) ב' יש להקשות למה אמר שונה הלכות ולא הלכה אם נאמר דהכוונה הוא דוקא אם לומד ב' הלכות בכ"י. הנה יקשה עליו מ"מ בש"ס בהקדמה כל מאן דהכם להלכי חד יומא עלמא חד כפ"ב מאן דהכם לעובדא הדא או לסרן או לניסי, וכו' ע"ש הכן רואים דאפילו בהלכי אחת יומא עלמא חד ב' חלוקי סדרי ידוע דיש חילוק בין א', מה זוכה לחיי עוה"ב לבין אומר בן עוה"ב וכאן אמר בן עוה"ב עיין בכתבי האריז"ל והנה כיון לדרוש. וכ"ל דהנה כן אמת מאן דהכי להלכי חד יומא עלמא חד אבל בשביל כך לא נקרא בן עוה"ב. דהנה החילוק הוא בין בן לעבד. כי עבד מלך הנה הוא שר והמות גדול אצל המלך. עכ"ז אין לו רשות להלך ולא להסתכל רק במקום מיפקידתו שהלך ואין לו רשות ליכנס בחדרים שלו שלא ברשות כ"ה ג"כ במלאכי מרום שבכל מקום אין לו רשות ליכנס בחדרים פנימיים וכאמור בזהר שמסלקין מהלך עם משה לא רצה ללכת יותר כמשה"ע לגבול הכה"ל. והוא דבר ידוע (וכן שהלא בפסוק שלאחר פלמוני לאכים שבנ את שלים ויבא אל עקיטו אחר שהקדה"ג שם) שהא"כ בן המלך מהטוס בכל גנזייא דמלכא. והולך מחדרין לחדרין ולית מאן דמחיד בגדפיי ולית דימחי בידיה (והוא שכתוב בגמרא דעיילי בלא בר) והנה לפי הפשוט אלו דהכם להלכה חדא יומא עלמא חד (דיש להקשות וכי קמ"ד דבשביל הלכה אחת שילמוד האדם כל ימי חייו ואח"כ יתבטל בשביל זה יזכה לחיי עוה"ב. אך לדעתי) השכל הוא מאן דלומד הלכי אחת הי"ת כל הלכות שלומד הוא רק עיונים ולית כשמע משנה הלכי אחרת הנה יהיה שלם אחר אבל אין לו רשות להלך משלם לשלי והוא כעבד שאין לו השמטה רק על מה שמופקד עליו. משא"כ מי שרוצה ללמוד הלכות הי"ת שלומד הלכי אחת ואח"כ הלכי ז' בלומד הלכי אחרת. הנה הוא בן עוה"ב יש לו רשות להלך משלם ועד שלם כבן המלך שהולך מחדרין לחדרין בלא מחאה. וזה הוא הפירוש כל השונה הלכות בכ"י השונים הי"ת שלומד הלכות נחבות הי"ת אזנים הולך משיל אל חיל ומובטח לו שהוא בן עוה"ב כנ"ל. והנה בהתחלה הש"ס מאימתי קורין את שמע בערבית משמע שהכהני כהנים לאכול בתרומתן. ומקשי בגמ' מכדי כהני אימתי קאכלי בתרומה משעת צה"כ ליתני צה"כ ומשני מלתא אגב אורחא קמ"ל כהנים אימתי קאכלי בתרומה משעת צה"כ והא קמ"ל דכפרה לא מעכבא. והקשו בתוספות הלא משנה מפורשת היא. ונ"ל ועלא אוכל במעשר שני שמעו אוכל בתרומה שנ"א כפרתו אוכל בקדשים. והירש דבנילות השכנה הוא למשמעינן בקיצור אף למה שמפורש כבר. ולכאורה קשה למה הוא הבילות על השכנה ללא צורך אך לפמ"ש יובן כדי שיהי' אדם שונה הלכות הי"ת שילמוד אותם נשכיות ויהי' הוה מהלכה להלכה וילך משלם אל עולם מחיל אל חיל ויהי' בן עוה"ב בלא מחה כנ"ל. וזה הוא שכיון קושיא בתחילת כל השונה הלכות וכו' וקשה כנ"ל. לזה סידר מלך כל הש"ס והתחלה השונה מאימתי וכו' ומשני שהכהנים כהנין והבל כנ"ל וקלרתי מאשר שהפתי הכן סדבר: